

Barbara Kryda

Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza

Biuletyn Polonistyczny 28/3-4 (97-98), 90-94

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TOWARZYSTWA LITERACKIE I NAUKOWE

TOWARZYSTWO LITERACKIE IM. ADAMA MICKIEWICZA sprawozdanie z działalności 1980-1984

W okresie ostatniej kadencji (1980-1983) Towarzystwo przeżywało znamienne dla tego czasu okresy: ożywionej działalności (1980-1981), całkowitego zawieszenia działalności (1981-1982) oraz trudny okres wznowienia pracy Zarządu Głównego i Oddziałów Towarzystwa (w 1983 r.).

Przed 13 grudnia 1981 r. prowadzono intensywną pracę w dziedzinie dydaktyki (współudział w redagowaniu nowych programów nauczania języka polskiego w sytuacji wstrzymanej reformy szkoły dziesięcioletniej, szeroka akcja odczytów dla nauczycieli, redagowanie materiałów pomocniczych do nauczania języka polskiego), popularyzacji (odczyty na temat zjawisk czasowo nieobecnych w oficjalnym nurcie polskiej kultury literackiej), prowadzono też działalność społeczno-kulturalną (np. udział w dyskusji nad nową ustawą o cenzurze). Większość tych prac stan wojenny zahamował, a niektóre całkiem uniemożliwił. Po decyzji władz administracyjnych o wznowieniu działalności Towarzystwa (maj 1982) jeszcze przez kilka miesięcy większość oddziałów praktycznie nie miała możliwości podjęcia pracy. Dopiero rok 1983 był okresem powrotu do normalnego rytmu pracy naukowej i odczytowej, choć jeszcze nie we wszystkich ośrodkach.

W dniach 12-13 IX 1983 r. odbył się zjazd sprawozdawczo-

-wyborczy, na którym podsumowano aktualną sytuację i wybrano nowe władze. Prezesem został Zdzisław Libera, wiceprezesami - Roman Taborski i Janusz Maciejewski, sekretarzem - Barbara Kryda, skarbnikiem - Maria Bokszczanin. Na zjeździe stwierdzono potrzebę dalszej współpracy przedstawicieli Zarządu Głównego z Ministerstwem Oświaty i Wychowania przy opracowywaniu programów szkolnych; Komisja Dydaktyczna wyłoniona przez Zarząd Główny brała udział w redagowaniu kolejnych wersji programów i w publicznej nad nimi dyskusji (m.in. na Forum poświęconym programom i podręcznikom - materiał opublikowano w "Polonistyce" 1983, nr 7). Na kolejnej wizycie u ministra Bolesława Farona przedstawiono problemy omówione podczas dyskusji zjazdowej, a przede wszystkim niejasną sytuację lektur szkolnych i zagrożenie w pracy zawodowej niektórych nauczycieli.

W ostatnich latach powstały w Towarzystwie dwie nowe komisje: komparatystyczna i krytycznoliteracka. Pierwsza (pod opieką J. Kulczyckiej-Saloni) skupia centralnie przy Oddziale Warszawskim wszystkich zainteresowanych badaniami porównawczymi, współpracuje z międzynarodową organizacją AILC (Association Internationale de Littérature Comparée). Druga (pod opieką Janusza Maciejewskiego) istnieje przy czterech Oddziałach: Warszawskim, Poznańskim, Gdańskim i Wrocławskim, podejmując prace krytycznoliterackie, dotyczące głównie zjawisk współczesnej kultury literackiej.

Mimo gorszych w ostatnich latach warunków pracy wydawniczej (opóźnienia druku itp.) Towarzystwo kontynuuje stałe jej formy - "Rocznik" i serię "Biblioteki", oraz podejmuje nowe inicjatywy. Numer XIV/XV (1982) "Rocznika" zawiera obszerne materiały o twórczości Juliusza Słowackiego, zaś nr XVI (1983), poświęcony literaturze epoki pozytywizmu - dedykowany został

prof. Edmundowi Jankowskiemu. Przedstawiono w nim sylwetkę Edmunda Jankowskiego (pióra Z. Libery), zaś bibliografię jego prac zestawiła B. Winklowska.

W obu zeszytach zawarte są także materiały dotyczące Mickiewicza i jego epoki oraz informacje o życiu organizacyjnym i naukowym Towarzystwa.

W serii "Biblioteki" ukazały się książki: "Problemy życia literackiego w Królestwie Polskim II połowy XIX wieku". Studia pod red. S. Frybesa, Wrocław 1983, Oss.; A. Mazanek: "Literackie drogi do kraju przez wielkopolską prasę 1832-1848", Wrocław 1983, Oss.; A. Mackowicz: "Z problemów kształcenia literackiego w Polsce międzywojennej", Wrocław 1984, Oss.; S. Makowski: "»Tęcze i świerzopy«(Zbiór studiów o Słowackim)", Wrocław 1984, Oss.

Na druk czekają studia i szkice M. Inglota o Fredrze.

W "Czytelniku" złożono do druku pracę zbiorową pod red. J. Maciejewskiego "60 lat nauki o literaturze polskiej" oraz pierwsze tomiki serii zainicjowanej przez Oddział Warszawski - "Mała Biblioteka Literatury Polskiej". Są to: A. Mickiewicz "Księgi Narodu i Pielgrzymstwa Polskiego" (oprac. M. Grabowska) i J. Słowacki "Anhelli" (oprac. S. Makowski). Oddział Warszawski, kontynuując edycję okolicznościowych druków bibliofilskich, wydał w 1983 r. w PIW-ie I. Krasickiego "Opowieść o narożnej kamienicy" (oprac. Z. Goliński) - edycja ofiarowana Zdzisławowi Liberze; B. Prusa "O ideale doskonałości" (oprac. Z. Libera i S. Makowski), 1983 - ofiarowane Janinie Kulczyckiej-Saloni; L. Meyeta "Listy do Władysława Bełzy" (oprac. S. Fity), 1983 - ofiarowane Edmundowi Jankowskiemu. Na ukończeniu znajduje się książka S. Fity, przedstawiająca sto lat działalności Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza. Także Zarząd Główny podjęł

się patronatu nad poprawioną reedycją "Dzieł" Mickiewicza dla wydawnictwa "Czytelnik".

Również Oddziały Towarzystwa prowadzą samodzielną działalność wydawniczą - w Oddziale Częstochowskim wydano J. Mikołaj-tisa "Historię literatury Ziemi Częstochowskiej", Częstochowa 1982; pracę zbiorową "Słowo wiecznie żywe - Od romantyzmu do współczesności", Częstochowa 1983. W Rzeszowie wydano tom "W. kręgu Stanisława Pigonia" - materiały z sesji zorganizowanej przez Oddział Rzeszowski w 1978 r. W Olsztynie - wspólnie z miejscowym ODN - materiały z sesji zorganizowanej z okazji 450 rocznicy urodzin Kochanowskiego - "Tradycja czarnoleska w szkolnym kształceniu literackim".

Z innych prac - Oddział Rzeszowski podjął starania o odbudowę pomnika Adama Mickiewicza w Rzeszowie, Oddział w Płocku uzyskał od władz miejskich zgodę na patronat nad aktualnie remontowanym Muzeum Broniewskiego.

A oto przykładowo niektóre tematy odczytów i sesji organizowanych w ostatnich latach w Oddziałach Towarzystwa.

Rok 1983 upłynął pod znakiem Norwida. Sesje poświęcone Norwidowi odbyły się w Olsztynie i Lidzbarku Warmińskim (26 i 27 II), Jarosławiu (24 V), Kaliszu (16 IV), Opolu (18 i 19 V), Rzeszowie (23 i 24 V), Pabianicach (27 IX), Słupsku (13 X), Wrocławiu (XI), Bielsku-Białej (XII).

Prócz tego w latach 1983 i 1984 Oddziały Bielsko-Biała i Sosnowiec prowadziły, jak corocznie, akcję odczytów dla młodzieży szkolnej: od historii literatury (syntezy) po interpretacje, od średniowiecza po współczesność, od masowych wykładów po kameralne konwersatoria. W Gdańsku zorganizowano (20-21 V 83) sesję poświęconą literaturze Ziemi Gdańskiej; w Opolu prowadzono cykl odczytów "Autorzy naszych lektur" (obejmując nim

poezję Skamandrytów i Miłosza); w Piotrkowie Trybunalskim - prelekcje o życiu kulturalnym Piotrkowa w czasie zaborów; w Poznaniu odczyty prezentujące prozę współczesną (Herling-Grudziński, Gombrowicz, Różewicz, Andrzejewski, Miłosz, Grass); w Warszawie - wykłady o współczesnej poezji: Twardowskiego, Jastruna, Białoszewskiego, Iwaszkiewicza, Herberta.

Poza problematyką historycznoliteracką w wielu Oddziałach podejmowane są zagadnienia związane z dydaktyką polonistyczną - na konferencjach organizowanych specjalnie dla nauczycieli we współpracy z terenowymi Oddziałami Doskonalenia Nauczycieli (np. w Olsztynie, Łomży, Kaliszu, Rzeszowie, Płocku, Jarosławiu, Grójcu i in.).

Barbara Kryda

TOWARZYSTWO IM. MARII KONOPNICKIEJ

Z historii powstania i działalności

Towarzystwo im. Marii Konopnickiej zostało zarejestrowane przez Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy 14 stycznia 1960 r. W myśl statutu stowarzyszenie "jest organizacją społeczną mającą na celu szerzenie znajomości i krzewienie umiłowania twórczości Marii Konopnickiej oraz otoczenie opieką pozostałych po Niej pamiątek". Dla prawdziwości obrazu należy jednak zaznaczyć że faktycznie stowarzyszenie i jego organizatorzy zaczęli działać już w 1957 r. - na odrodzeńczej fali wypadków października 1956 r. Mimo jednak tego - jakby się zdawało przedłomowego wydarzenia - formalności, uzasadnienie celowości powo-